

Novice iz španske državljanske vojne

Rdeči v Kataloniji v drugi obrambni črti

Celih 16 dni so trajali najljutejši boji za Katalonijo na približno 160 km široki fronti. V dneh do 12. januarja so zajele nacionalne čete 30.000 rdečih miličnikov in zasedle okrog 3500 kvadratnih kilometrov ozemlja s 135 kraji in 250.000 prebivalci. Izgube rdeče katalonske armade znašajo četrtino predofenzivnega staleža in povrh je še bila od Francovih čet vržena v drugo obrambno črto, katera leži med Pansom ob reki Segro, mestom Cervero v središču in Mont Blanchom na cesti, ki vodi iz Leride v Tarragono. Ta obrambna črta je po mnenju vojaških strokovnjakov močnejše zgrajena kakor je bila prva ob Segri. Njena naloga je, da prepreči Francovim armadam pohod na Barcelono. Ta druga črta leži 30—50 km za prvo, in sicer na obronku gorovja, ki na vzhodu obdaja planoto Urgel, katero je sedaj zasedel Franco. Toda najnovejša poročila javljajo, da tudi druga obrambna črta ni mogla zadržati silovitega zaleta nacionalnih čet in da so odpovedale mednarodne rdeče brigade.

Proboj druge obrambne črte

Zmagovito prodirajoče čete generala Franca so se lotile po umiku rdečih iz prve obrambne črte osredotočenega napada na mestece Mont Blanch v drugi rdeči obrambni črti, ki leži na razvodju Ebra ter terragonskega primorja in tvori vrata v Tarragono. Radi največje važnosti te postojanke so zbrali rdeči krog Mont Blancha svoje najboljše moči in je zadivjala 11. januarja za posest tega mesta najbolj ljuta bitka. Boji za posest Mont Blancha so bili z osvojitvijo mesta po nacionalistih končani 12. januarja. Tudi trdnjava, ki je po padcu Mont Blancha branila Tarragono, je uničena. Z omenjenim dnem so bile Francove čete 60 km daleč v rdeči Kataloniji in oddaljene samo še 25 km od Tarragone in 70 km od Barcelone.

Pri napadu na drugo rdečo obrambno črto sta bili 13. januarja zavzeti mesti Falset in Tortosa ob Ebru z 20.000 prebivalci. Ker je reka Ebro do Tortose plovna, je to mesto obenem tudi važno obmorsko pristanišče.

Po krščanskem svetu

Komunističen lažnivec. Komunisti so lažnivci na veliko, laž je njihovo glavno orožje, bodisi napadalno bodisi obrambno. Iz same rdeče Španije so raztrosili po svetu toliko laži, da so se napolnila vsa skladišča mednarodnega protikrščanskega tiska. Ko so sežigali cerkve in samostane v Španiji, so lagali, da so bile te zgradbe magacini protirevolucionarnega orožja. Ko so pobili na tisoče in tisoče duhovnikov in veri zvestih laikov, so lagali, da so bili usmrčeni samo maloštevilni posamezniki kot veleizdajalci in protirevolucionarni bojovníki. To laž je nedavno ponovil poslanik republikanske Španije v Washingtonu Los Rios, ki je slovesno zatrdil, da je

osnovno načelo vlade republikanske Španije verska strpnost. To je kajpada velika laž, tolika, da presega po svojih dimenzijah ostanek španskega ozemlja, ki je še ostalo rdečkarjem. Na tako potvorbo resnice ni mogel molčati nadškof škofije Washington-Baltimore monsignor Kerley, ki je v izjavi predstavnikom tiska imenovan Los Riosa navadnega lažnivca. Nepobitna resnica je, tako je poudaril nadškof v svoji izjavi, da so republikanci porušili v Španiji veliko število cerkva in samostanov ter pobili prav mnogo duhovnikov in usmiljenih sester. To so njemu (nadškofu) tudi neposredno potrdili tisti Američani, ki so obiskali tisti del Španije, ki

Veliko se govori

vendar so merodajna samo dejstva. In dejstvo je, da ni Aspirina brez »Bayer«-jevega križa.

ASPIRIN

TABLETE

Oglas reg. pod št. brojem 32608 od št. XI. 1938.

se nahaja pod republikansko oblastjo. Stalinov odposlanec v rdeči Španiji Rosenberg je tak dan odredil, da se mora pobiti po 200 žeb. Nadškofova izjava je napadla v javnosti velik vtis.

Judje silijo h krstu. Pripadniki judovske vere niso nikdar kazali kakšne naklonjenosti do krščanstva. Prav nasprotno je res: mrzeli so kristjane ter krščanstvo pritiskali z vsemi sredstvi. V prvih vrstah protikrščanske, sedaj brezbožniške fronte so stali ter stoje judje. Zadnji čas pa se je položaj judovstva po svetu zelo poslabšal. V nekaterih državah se preganjajo ter izganjajo. Njihova gospodarska blagobinja je v največji meri ogrožena. V tej nesreči, ki jih je zadela, se zatekajo po pomoč h krščanstvu. V imenu krščanske usmiljenosti moledujejo ter prosijo zavetja in možnosti gospodarskega obstoja. Izjavljajo svojo pripravljenost, da bi svojo glavo sklonili pod krstno vodo, katero so prej

Dežela jabolčnih cvetov

V prvi polovici maja sliči Normandija od Rouena do Mont-St. Michela v Franciji belemu, rožnato nadahnjenu cvetnemu morju. V tej deželi imajo po neki cenitvi 25 milijonov jablan. V dobrih letih dajo ta drevesa pet milijard kilogramov sadov. Samo neznanen del tega ljudje pojedjo, večji del normanskih jabolk se spremeni v »cidre«, jabolčno vino. 2 kg jabolk dajeta približno en liter čistega jabolčnika s 5% alkohola. Iztisnjena jabolka pa kmetje še enkrat stlačijo, nalijejo vode nanja in dobe tako osvežujočo pijačo za vsak dan. V ostalem pa pripravijo Normandijci svoj jabolčnik vedno za dve leti naprej, ker računajo, da utegne biti kakšna letina slaba. Če pa je letina do-

V mrežah greha

»Ha, ha, glasbo!« se je zasmejala babica. »Slišala sem, da tudi drugo poučuje, ne samo glasbo. Koliko ji le plačajo njeni Litvanci za pouk?«

Trgovka jo je sedaj že odločno zagovarjala:

»Slišala sem, da tudi naši pošiljajo k njej otroke v pouk. Na primer gospa Murfi...«

»No, otroci gospe Murfi bodo zelo rabili glasbo! Taki pač so naši ljudje. Ko jim nekoliko bolj gre, se takoj prevzamejo. Jaz se nikoli nisem učila glasbe, a peti vendar znam ko drugi...«

»Škoda za deklet! Lepa je in...«

»Kaj, lepa?« je prekinila trgovko babica. »Oprostite, a zdi se mi, da bi rabili očala. Njen obraz je tak ko pečeno jajce in tudi obraz tistega lopova, ki z njo stanuje...«

»Z njo stanuje?« se je začudila gospa Pakensen.

»Tako pač! Njena mati mu je dala v najem sobo. Pravijo, da sta se priselili iz Jerseja in jedva sta bili tu en teden, ju je že izvohal ta nepridiprav. K njima se je preselil in ona je takoj nato začela dajati klavirske ure.«

»No, pri vsem tem so lahko poštene ljudje,« je odvrnila trgovka, k. jo je začela vest peči. »Gotovo delajo po svojem najboljšem prepričanju.«

»Tudi vrag dela po svojem najboljšem prepričanju,« je strupeno odgovorila babica.

Štefan, ki je skrivaj prisluškoval, bi rad vprašal babico, ali pozna neko svetlolaso deklico, ki je lepša

od vseh drugih. Toda iz prirojene bojazljivosti si ni upal, zlasti ker je slišal, kako babica sodi o njegovih litvanskih rojakih. Zložil je časopis in ga vtaknil v žep. Nato je odšel. Zavil je proti mestu.

Lepi spomladanski večer je mnogo ljudi zvalil iz hiš. Mladi pari so se sprehajali ob reki gor in dol. Tu in tam je hitelo kako samotno deklet. Štefan je pozorno gledal okrog sebe. Med sprehajalci je iskal neznanke ni med sprehajalci, je sklonil glavo in zamišljeno korakal. V zamišljenosti ni opazil, da se je vse bolj oddaljeval od sprehajališča. Bližal se je gozdiču, ki se je razprostiral za predmestjem.

Ko je čez nekaj časa dvignil glavo, je zagledal mesec, ki se je ravno začel dvigati. Ustavil se je in začudeno gledal. Pred seboj je videl grič in na njem prelomljeno smreko. Spomnil se je, da mu je oče nekoč pripovedoval o tej smreki; strela je udarila vanjo ter jo prelomila.

Štefan si je zaželel, da bi bil na kakem višjem prostoru, od koder bi videl mesto in okolico, ki se je kopala v srebrni mesečini. Stopil je v gozd in poiskal stezo, ki je vodila na vrh. Steza se je vila med grmičevjem. Po nekajminutni hoji je Štefan prispe na majhno jaso, ki jo je od treh strani obdajalo goste grmičevje, na eni strani pa žična ograja. To je bilo izvrstno skrivališče.

Fant je zlezal čez ograjo in se ozrl okrog sebe. Pod njim je šumela reka. V daljavi je zagledal tračnice, ki so se v mesečini skrivnostno svetljikale.

SAMO DO 31. JANUARJA JE SE ČAS!

Po pravilniku je treba vsaj do 31. januarja 1939 vplačati celoletno naročnino za »Slov. gospodarja«, da je potem vaša hiša zavarovana za primer požara. Ne pozabite na to! Lani smo imeli tri primere zamudnikov.

Celoletna naročnina znaša 32 din.

Če nimate položnice, jo dobite na vsaki pošti za 25 par. Naša čekovna številka je 10.603, to napišite na položnico, ki ste jo kupili na pošti!

tako zaničevali. Ta beg iz judovstva pred krščanski krstilnik se opaža zlasti na Poljskem, kjer se je zadnje mesece število judovstva povečalo zaradi judovskega priliva iz Nemčije in Gdanska. Cerkevna oblast pa je postala pozorna na sumljivo naglico, s katero bi mnogoteri judje radi zlezli v katoliško Cerkev. Zato je zaukazala, da se morajo v vsakem primeru zaželjenega vstopa v katoliško Cerkev strogo izvajati tozadevni cerkveni predpisi. V nekaterih župnijah, kjer je pravcati naval judovskih kandidatov za krst, so odrejeni trimesečni pripravljalni tečajji, ki nekoliko spominjajo na starokrščansko ustanovo katehumenata, to je učne in vzgojne priprave za krst.

Brezbožniška aktivnost. — O Božiču vzplamti brezbožniško sovraštvo zoper Boga do višine. Saj je Božič praznik, ki kliče ljudem v spomin neskončno ljubezen Boga, ki je svojega Sina poslal na svet vsem ljudem in narodom v zveličanje. Ljubezen pa brezbožnik vrača s sovraštvom. Zveza borbenih brezbožnikov je priredila 24. decembra v Moskvi in v drugih večjih mestih protestne obhode zoper krščansko proslavo Božiča. Na sveti večer so se v gledališčih in kinematografih predvajali grdi, protikrščanski prizori, na božični dan pa so se začele predpustne maškerade. Ljudstvo se teh protiverskih in protibož-

nih manifestacij ni udeležilo, marveč je v domačih hišah proslavilo praznike na stari ruski krščanski način. V veliko navotje je komunistinim brezbožnikom tudi sv. pismo. Zveza borbenih brezbožnikov je priredila proti njemu pravo gonjo, podobno lovu na divjačino. V enem samem velikem mestu, to je v glavnem mestu Sibirijske, v Omsku, je bilo zaplenjenih 456 izvodov sv. pisma v raznih jezikih. Te knjige so bile slovesno zažgane na dvorišču tajne državne policije. Ko je grmada svetopisemskih knjig gorela, so brezbožniki ta slovesen trenutek proslavili z navdušenimi govori in petjem brezbožnih pesmi. — Kakor je brezbožnikom zoprno sv. pismo, tako so

jim tudi zoprne svetopisemske resnice in zapovedi. V ostri zoprnosti so zoper božje zapovedi, posebej zoper 7. zapoved. Ker to zapoved zametujejo, si prilasčajo tuj denar. To delajo tudi funkcionarji brezbožniške organizacije. Proti koncu lanskega leta je bila konferenca brezbožniške organizacije za leningrajsko okrožje. Na zborovanju je bilo ugotovljeno, da obsega to okrožje 2079 celic s 84.000 članov. Ob pregledu blagajne pa je prišlo na dan, da v njej manjka velika vsota 120.000 rubljev, ki jo je neki praktični brezbožnik pobasal v svoj žep. Blagajnika leningrajskega okrožja so takoj odgnali v zapor.

Šentiljski g. župnik umrl

Po dolgotrajni in mučni bolezni je rešila mnogo prerana smrt trpljenja zadnje nedelje g. Evalda Vračko, duhovnega svetnika in dolgoletnega g. župnika v št. Ilju v Slov. gorica.

Iz delovanja in življenja rajnega

Blagopokojni g. svetnik je bil zadnja desetletja ena najbolj znanih duhovniških osebnosti v naši škofiji. Mlad je dobil danes obmejni št. Ilj, v katerega se je zagnalo predvojno nemštvo in nemškutarstvo z vsemi silami, da si ga podjarmi kot najvažnejšo slovensko trdnjavo v Slov. gorica.

Vračkovo delo je bilo, da si je znal v tesni zvezi z že rajnim šentiljskim Thalerjem zbrati krog sebe šentiljske in sosednje borce, s katerimi je zaustavil in odbil val vedno bolj napredujočega ponemčevanja. Njegovo delo so bile zmagovite občinske volitve v št. Ilju, v katere je upirala oči Slovenija in Nemci iz vse Avstrije. Pod Vračkom je bil pozidan »Slovenski

dom« v št. Ilju in organizirana razna narodno-obrambna društva, katera so bila zgled narodnega in obrambnega dela po vseh Slovenskih gorica.

Pokojni je bil od svojega pojava v št. Ilju trn v peti ponemčevalcem in je moral med vojno okušati trpljenje v graških ječah.

Po prevratu je bil šentiljski g. svetnik oni, katerega so klicali rajni general Maister, dr. Verstovšek in druge odlične osebe kot najbolj preizkušenega narodnega delavca in borca na govorniški oder v Maribor in še na druge bolj znamenite točke, kjer je znal s svojo ognjevito besedo užgati srca množic za mlado Jugoslavijo.

O narodno-obrambnem delu, katerega je dovršil neustrašeni g. Vračko, se bodo pisale še knjige.

Pokojni je bil z vsemi močmi na delu v duhovniški službi. On je ustanovitelj šentiljske deklishe in fantovske Marijine družbe ter Apostolstva mož. G. župnik Vračko je prvi naročil po prevratu nove zvonove

Vse okrog je vladal mir. Štefan je sedel pod smreko in je začel razmišljati o svojem življenju. Kakor že večkrat, ga je tudi sedaj začela nadlegovati misel, da je za več rojen kakor za to, kar je do sedaj dosegel, in je začel obžalovati, da v mladih letih ni nadaljeval učenja. Ko bi se bil vsaj potrudil, da bi se angleščine naučil, potem bi bil lahko hodil v višje šole in bi imel boljšo službo kakor je ta v tovarni za gumba. Toda ni njegova krivda, da je oče tako zgodaj umrl. Tudi to ne, da je mati z njim vedno v materinem jeziku govorila. Sicer pa, kako bi naj govorila? Pomiloval je mater, ker je bilo njeno življenje prav tako enolično, pusto ko njegovo. Rad bi jo osrečil... Morda pa še ni prepozno. Spomnil se je, da je pred petimi, šestimi leti, ko se je bila v njem vzbudila želja po učenju, šel v knjižnico in je tam našel celo vrsto poljskih knjig. Ena je bila »Quo vadis?« (Kam greš?). Z velikim užitkom jo je čital. Želel je, da bi bil krščanski mučenec. Sedaj se je smejal tej želji. Tisti časi so minuli. Ljudje si sedaj ne želijo mučeniške smrti. Živeti, uživati hočejo. Bogati in mogočni hočejo biti. Toda to se samo nekaterim posreči. Med temi je tudi ta Kazimir. Drugi pa morajo v potu svojega obraza garati za kos kruha...

Štefan je začel obžalovati, da je prenehal z učenjem in ni obiskoval angleškega tečaja, ki ga je ustanovil in vodil neki duhovnik. V tem primeru bi morda dosegel kaj višjega. Morda bi že prečital tisoč knjig. Tako pa je zabil svoj prosti čas z dolgočase-

njem. Morda bi bilo dobro, če bi spet začel čitati. Najprej poljske knjige, potem pa lažje angleške. Tako bi se priučil angleščini. Nato bi dobil dobro službo in ko bi zaslužil nekaj denarja, bi materi kupil lepo obleko. Čez nekaj let bi se pa vkrcala na parnik in se odpeljala domov. Tam bi kupil hišo in se oženil. Imel bi otroke in bi živel v miru.

Iz zamišljenosti ga je vzdramil človeški glas. Prisluhnil je. Od reke se je slišala pesem. Pel je prijeten ženski glas. Štefan je vzdrtel. Zdelo se mu je, da je v glasu nekaj takega, kar ga je tako prevzelo kakor obraz tuje svetloaske. Kaj, če je ona? Samo ona mora imeti tako prijeten glas...

Glas se je oddaljeval po cesti, ki se je vila na drugi strani reke. Štefan je hitro vstal. Naglo se je začel spuščati proti reki. Na bregu se je za hip ustavil. Strmel je v vodo, ki je bila na tem mestu precej plitva in so iz nje moleli debeli kamni. V naslednjem trenutku je Štefan skočil na prvi kamen. Potem je skakal s kamna na kamen, dokler ni prispel na drugi breg.

Prisluhnil je. Nobenega glasu. Šele čez precej časa je spet zadonela pesem, a dosti bolj tiho ko prej. Štefan se je spomnil, da se je tu od ceste pravokotno cepila steza, ki je vodila k hišam. Morda je pevka zavila na to stezo.

Štefan je začel teči. Kmalu je zagledal hiše. Pred prvo hišo je svetila električna svetilka. Pod njo je stala ženska postava in gledala hišo. V naslednjem

bra, tedaj predelajo iz previška jabolčnika žganje, ki je znano pod imenom »calvadose«.

Mleko od črnih krav pomlaja

Iz Allahabada v Indiji poročajo, da se je 77 let stari predsednik indijske kongresne stranke, Pandit Malaviya, dal pomladiti, kakor priporoča pomlajenje indijski Jogi. Starca je sedaj preiskalo več zdravnikov, ki niso mogli drugega ugotoviti, kakor to, da se je stari mož res že precej pomladil. Sedaj je podoben 50 letnemu možu. Lasje, ki so bili že beli, so sedaj postali že črni. Poleg tega je mož dobil nove zobe. Pomlaja se pa stari Pandit že precej mesecev. Pomlaja ga Jogi, ki trdi o sebi, da je star že 170 let, česar pa seveda nismo